

ПОКАЗАТЕЉИ КВАЛИТЕТА ВОЂЕЊА ЛИСТА ЧЕКАЊА

Листе чекања се формирају за оне медицинске процедуре и интервенције за чијим пружањем постоје веће потребе него што су расположиве могућности. Формирањем Листа чекања обезбеђује се правичност у пружању здравствених услуга у условима рада са ограниченим финансијским средствима, карактеристичним за скоро све системе здравствене заштите у свету.

Републички фонд за здравствено осигурање је, Правилником о листама чекања («Службени гласник РС» бр. 25/13) дефинисао врсте здравствених услуга за које се воде Листе чекања. Листе чекања формирају саме здравствене установе на основу "Клиничких критеријума и методологије за утврђивање листе и времена чекања за здравствене услуге у здравственим установама", које је сачинио Институт за јавно здравље Србије"др Милан Јовановић-Батут", у сарадњи са референтним здравственим установама и републичким стручним комисијама.

Листе чекања се воде за следеће здравствене услуге:

1. Преглед на компјутеризованој томографији (ЦТ) и магнетној резонанци (МР)
  - 1.1. ЦТ преглед главе
  - 1.2. ЦТ преглед главе и врата
  - 1.3. ЦТ преглед кичменог стуба
  - 1.4. МР преглед главе
  - 1.5. МР преглед кичменог стуба
  - 1.6. ЦТ преглед грудног коша
  - 1.7. ЦТ преглед абдомена и мале карлице
  - 1.8. МР преглед абдомена
  - 1.9. МР преглед мале карлице
  - 1.10. МР преглед мускулоскелетног система
  - 1.11. МР преглед дојки
2. Дијагностичка коронарографија и/или катетеризација срца
3. Реваскуларизација миокарда (ПТЦА са имплантацијом стента)
  - 3.1 Нехируршка ревакуларизација миокарда
  - 3.2 Хируршка ревакуларизација миокарда
4. Уградња пејсмејкера и кардиовертер дефибрилатора (ICD)
5. Уградња вештачких валвула
6. Уградња графтова од вештачког материјала и ендоваскуларних графт система
7. Операција сенилне и пресенилне катаракте са уградњом интраокуларних сочива
8. Уградња имплантата у ортопедији (кукови и колена).

Уколико је пружање ових здравствених услуга хитно, здравствене установе су дужне да их пруже мимо Листа чекања.

Показатељи квалитета који се односе на вођење листа чекања су:

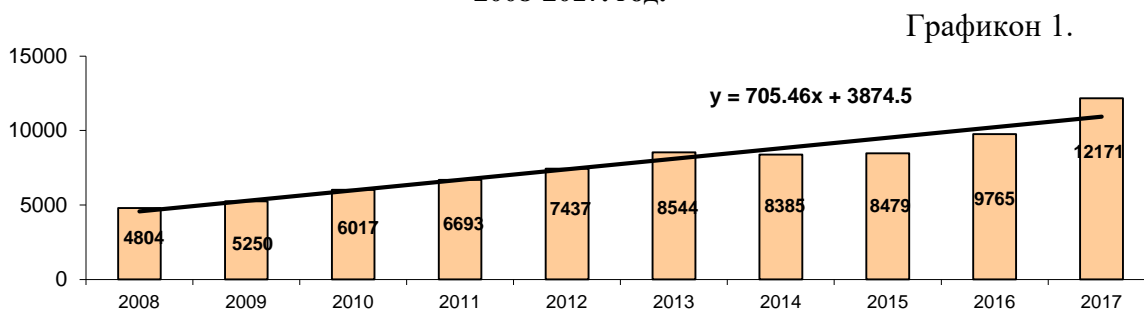
1. Број нових пацијената стављених на листу чекања у извештајном периоду
2. Процент урађених интервенција- процедура са листа чекања у односу на укупан број урађених интервенција- процедура
3. Просечна дужина чекања за извршену процедуру или интервенцију са листе чекања на нивоу здравствене установе.

С обзиром да је промењен Правилник о показатељима квалитета здравствене заштите, од 1. јула 2011. године се не прати показатељ који се односи на проценат пацијената којима је извршена интервенција или процедура са листе чекања у односу на укупан број пацијената на листи. Додата су 2 нова показатеља (процент упутних дијагноза за компјутеризовану томографију ендокранијума подударних са налазом после обављене дијагностичке процедуре и проценат упутних дијагноза за магнетну резонанцу ендокранијума подударних са налазом после обављене дијагностичке процедуре), али се у складу са Методолошким упутством за поступак извештавања здравствених установа о показатељима квалитета здравствене заштите, за сада неће пратити.

У оквиру активности на унапређењу квалитета здравствене заштите, Републички фонд за здравствено осигурање је дизајнирао јединствени софтверски програм за вођење Листа чекања за наведене процедуре и интервенције. Подаци коришћени за ову анализу добијени су из наведеног софтверског програма.

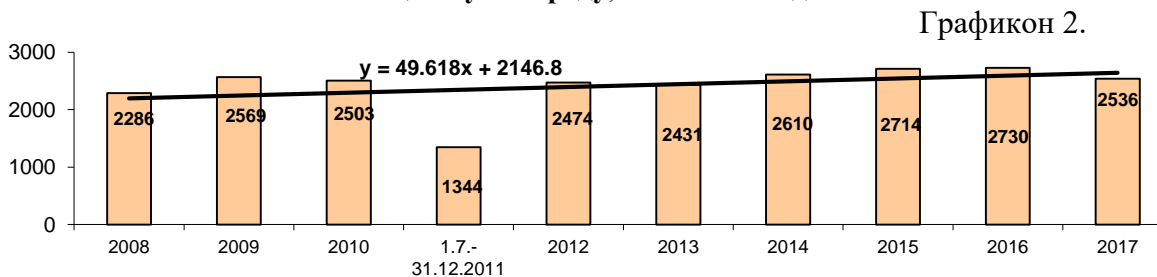
За **тоталну протезу кука и колена** у 5 болница у Београду које раде ову операцију (КЦС, клиничко-болнички центри: „Звездара“, „Земун“ и „Бежанијска коса“ и Институт за ортопедско-хируршке болести „Бањица“), на дан 31.12.2017. године чекао је укупно 12.171 пацијент, што је највећа вредност од 2008. године (графикон 1). Највише пацијената (8.656 или око 71% од укупног броја), чекало је на операцију у Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“ (табела 1).

Број пацијената на листи чекања за тоталну протезу кука и колена у болницама у Београду, 2008-2017. год.

У периоду јануар-децембар 2017. године уградња тоталне протезе кука и колена је извршена код 2.536 пацијената, што је нешто мање у односу на претходне три године (графикон 2).

Број пацијената којима је урађена процедура уградње тоталне протезе кука и колена у болницама у Београду, 2008-2017. године

Највише операција, око 76% од укупног броја (као и претходне године), урађено је у Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“, 1918. У односу на претходну годину, нешто мањи број операција је урађен у свим установама (табела 1).

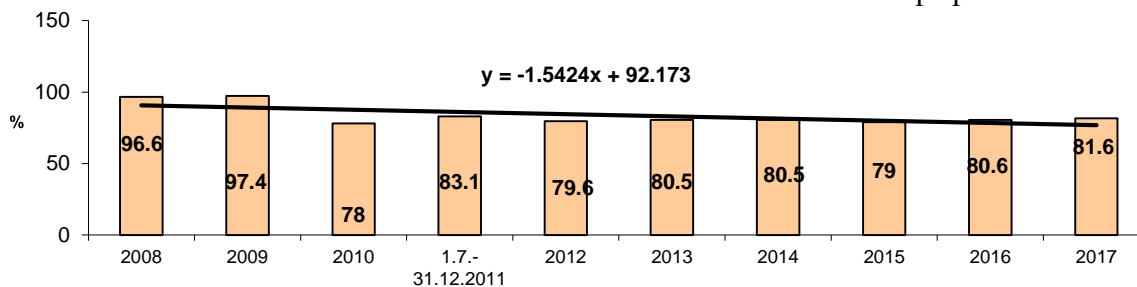
Подаци о квалитету вођења листи чекања за тоталну протезу кука и колена

Табела 1.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број пацијената на листи на дан 31.12.			Бр. пацијената са листе којима је урађена процедура			Укупан број свих пацијената којима је урађена процедура у ЗУ			Укупан број дана на листи			Бр. нових пацијената на листи		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Звездара	467	318	421	96	114	119	117	135	119	30601	39297	41412	240	312	323
КБЦ Земун	58	64	112	35	49	27	63	59	57	12615	7640	4240	77	101	115
КБЦ Б.Коса	603	784	1184	144	165	78	201	215	95	34117	49077	29830	324	390	502
КЦС	1019	1295	1798	306	281	295	370	352	347	98218	91504	99552	713	668	878
Бањица	6332	7304	8656	1563	1591	1551	1963	1969	1918	878437	941070	900511	3691	4190	4564
УКУПНО	8479	9765	12171	2144	2200	2070	2714	2730	2536	1053988	1128588	1075545	5045	5661	6382

Процент урађених процедура код пацијената са листе чекања у односу на укупан број урађених процедура је 81,6% и нешто је већи у односу на претходну годину (графикон 3). Највише урађених процедура са листе чекања је у КБЦ „Звездара“, 100%, а најмање у КБЦ „Земун“, 47,4%.

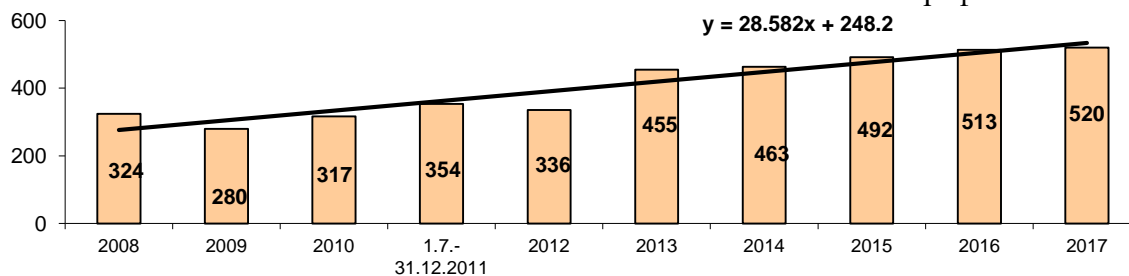
Процент извршених процедура уградње тоталне протезе кука и колена са листе чекања у односу на укупан број ових процедура извршених у болницама у Београду, 2008-2017. године
Графикон 3.

За оперисане пацијенте који су били на листи чекања, просечна дужина чекања на процедуру била је 520 дана и има тренд раста (графикон 4). Највише се на операцију чекало у Институту „Бањица“, око 19 месеци, што је једнако претходној години, а најмање у КБЦ „Земун“, око 5 месеци (табела 2).

Просечна дужина чекања на процедуру уградње тоталне протезе кука и колена у болницама у Београду, 2008-2017. године

Графикон 4.

У посматраном извештајном периоду уписано је на листу чекања 6.382 нова пацијента, што је највише од почетка праћења (графикон 5). Највише нових пацијената уписано је на листу чекања у Институту „Бањица“, 4.564, што је више у односу на претходну годину. Укупан број пацијената на листи чекања се повећава сваке године, јер је збир броја урађених операција и броја пацијената избрисаних са листе мањи од броја пацијената који се у току године упишу на листу чекања.

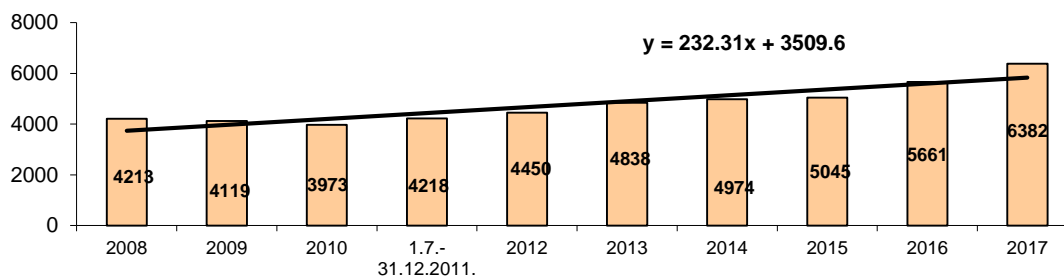
Показатељи квалитета вођења листа чекања за тоталну протезу кука и колена

Табела 2.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	% извршених процедура са листе у односу на укупан број			Број пацијената са листе чекања који су скинути/обрисани са листе чекања			Просечна дужина чекања (дани)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Звездара	82.0	84.4	100.0		359	24	318.8	344.7	348.0
КБЦ Земун	55.6	83.0	47.4	46	47	15	360.4	155.9	157.0
КБЦ Б.Коса	71.6	76.7	82.1			0	236.9	297.4	382.4
КЦС	82.8	79.8	85.0		72	121	321	325.6	337.5
Бањица	79.6	80.8	80.9	2295	1609	2223	562	591.5	580.6
УКУПНО	79.0	80.6	81.6	2341	2087	2383	491.6	513.0	519.6

Број нових пацијената на листи чекања за интервенцију уградње тоталне протезе кука и колена у болницама у Београду, 2008-2017. године

Графикон 5.

Са листе чекања је у овом периоду скинуто 2.383 пацијента (2.087 у претходној години), од којих 2.223 у Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“ (табела 2). Податак о броју скинутих – обрисаних пацијената са листе чекања је непоуздан, с обзиром да се не може добити из софтверске апликације РФЗО, која је извор података за овај извештај.

Подаци за 2017, за разлику од претходних година омогућавају да се посебно прикажу подаци о листама чекања за уградњу ендопротезе кука и ендопротезе колена. Када је у питању операција кука, на дан 31.12.2017. године на листи чекања било је 5109 пацијената (3065 у Институту Бањица, 922 у КЦС, 589 у КБЦ „Бежанијска коса“, 112 у КБЦ „Земун“ и 421 у КБЦ „Звездара“). Оперисано је укупно 1872 пацијената, од којих је 79% било са листе чекања. Просечна дужина чекања на операцију износила је 421 дан.

На операцију уградње ендопротезе колена 31.12.2017. године чекало је укупно 7062 пацијента (5591 у Институту „Бањица“, 876 у КЦС и 595 у КБЦ „Бежанијска коса“). Оперисано је укупно 664 пацијента. Међу њима 89% су чинили пацијенти са листе чекања и они су у просеку операцију колена чекали 764 дана.

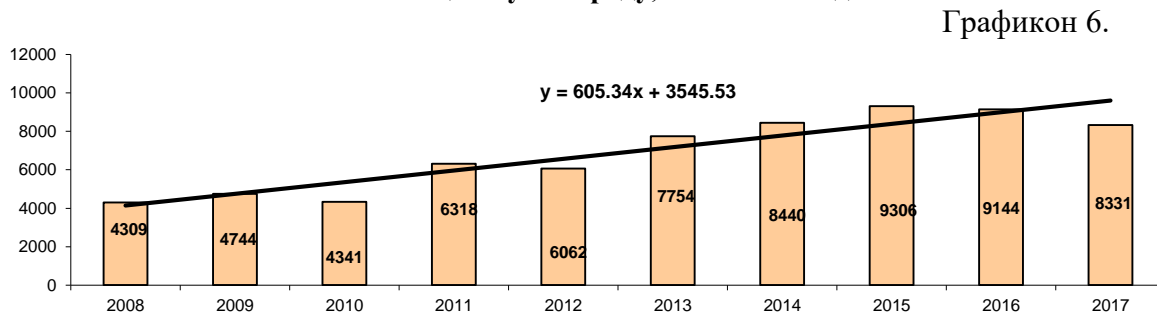
ИОХБ „Бањица“ је известио да је оперисано 98 пацијената под ознаком „тотална протеза кука и колена“. Међу њима 66% је било са листе чекања, а просечна дужина чекања износила је 636 дана. На крају 2017. године није било пацијената који су чекали на ову интервенцију.

Према подацима из других држава (подаци се односе на 2014. и 2015. годину), у Холандији се на ендопротезу кука чека око 40 дана, у Мађарској, Шпанији и Норвешкој око 150 дана, а преко 365 дана Пољској. Дужина чекања на ендопротезу колена у последњих неколико година смањена је у Холандији и износи око 50 дана и Естонији где још увек има високе вредности, око 400 дана, док је најдужа у Пољској, преко 500 дана (1). На основу ових података, можемо закључити да је **просечна дужина чекања у Београду, и за ендопротезу кука и за ендопротезу колена, знатно већа у односу на друге државе које публикују ове податке.**

Треба нагласити да се, због појединих пацијената који се на листи налазе изузетно дуго, користи медијана као објективнији показатељ уместо просечне дужине чекања. Тако је за операцију кука медијана чекања на листи око 40 дана у Данској, 60 дана у Италији, а преко 200 дана у Пољској и Естонији (1).

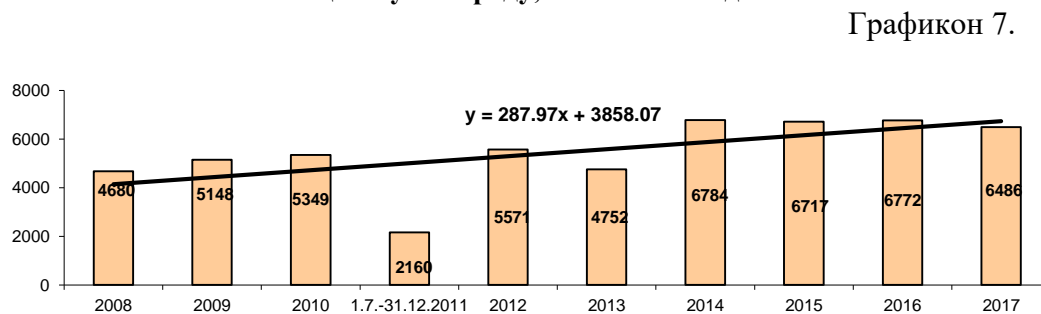
За екстракцију катаракте са уградњом ланс-имлантата, на дан 31.12.2017. године чекао је 8.331 пацијент, за 813 мање него претходне године (графикон 6). У односу на претходну годину, у КЦС је смањен број пацијената на листи чекања, а повећан у КБЦ „Звездара“ (табела 3).

Број пацијената на листи чекања за екстракцију катаракте са уградњом ланс имплантата у болницама у Београду, 2008-2017. год.

У току 2017. године операција катаракте са уградњом ланс-имплантата је извршена код 6.486 пацијената, што је нешто мање у односу на претходну годину (графикон 7).

Број пацијената којима је урађена екстракција катаракте са уградњом ланс имплантата у болницама у Београду, 2008.-2017. године

**Подаци о квалитету вођења листа чекања за операцију катаракте
са уградњом ланс имплантата**

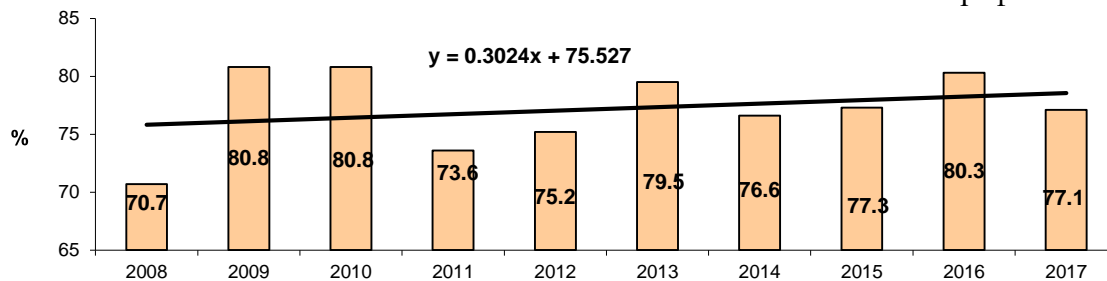
Табела 3.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број пацијената на листи на дан 31.12.			Бр. пацијената са листе којима је урађена процедура			Укупан број свих пацијената којима је урађена процедура у ЗУ			Укупан број дана на листи			Бр. нових пацијената на листи		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Звездара	2634	2755	3368	1607	1925	1759	1633	1957	1764	385182	400400	328933	3326	3021	3992
КЦС	6672	6389	4963	3589	3514	3240	5084	4815	4722	1280232	1522012	1122192	5598	5170	4200
УКУПНО	9306	9144	8331	5196	5439	4999	6717	6772	6486	1665414	1922412	1451125	8924	8191	8192

Процент урађених процедура са листе чекања у односу на укупан број урађених процедура је 77,1%, мање него претходне године, а у посматраном периоду овај показатељ има благо растући тренд (графикон 8).

**Процент урађених екстракције катаракте са уградњом ланс имплантата са листе чекања у
односу на укупан број ових процедура извршених у болницама у Београду**

Графикон 8.

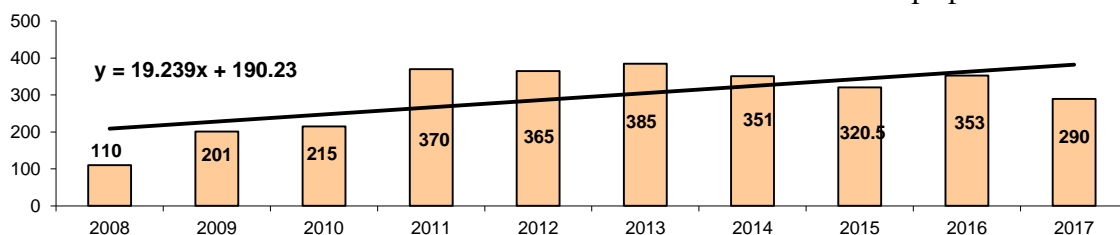

Просечна дужина чекања на процедуру екстракције катаракте са уградњом ланс имплантата била је 290 дана и мања је у односу на претходну годину (графикон 9). У КЦС пацијенти су на операцију чекали у просеку по 346 дана, а у КБЦ „Звездара“, по 187 дана (табела 4).

Према подацима из других држава (подаци се односе на 2014. и 2015. годину), у Холандији се на операцију катаракте чека око 40 дана, око 100 дана у Португалу, Шпанији и Финској и преко 400 дана у Пољској (1). На основу ових података, можемо закључити да је **просечна дужина чекања у Београду на операцију катаракте, знатно већа у односу на друге државе које публикују ове податке.**

**Просечна дужина чекања на процедуру екстракције катаракте са уградњом ланс имплантата
у болницама у Београду, 2008-2017. године**

Графикон 9.

Показатељи квалитета вођења листа чекања за операцију катаракте са уградњом ланс-имплантата

Табела 4.

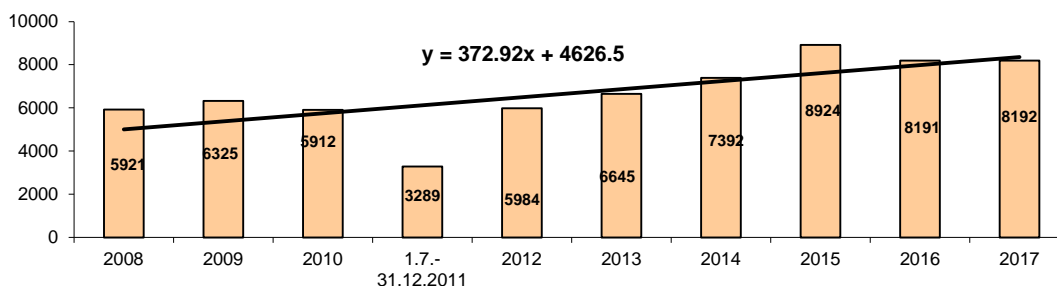
ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	% извршених процедура са листе чекања у односу на укупан број			Број пацијената са листе чекања који су скинути/ обрисани са листе			Просечна дужина чекања(дани)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Звездара	98.4	98.4	99.7	0	1218	1584	239.7	208.0	187.0
КЦС	70.6	73.0	68.6	0	1979	2401	356.7	433.1	346.4
УКУПНО	77.3	80.3	77.1	0	3197	3985	320.5	353.4	290.3

У посматраном извештајном периоду на листу чекања уписана су 8.192 нова пацијента (графикон 10), а избрисано 3.985 пацијената.

Број пацијената уписаних на листу чекања за екстракцију катаракте са уградњом ланс имплантата је мањи од збира броја пацијената са листе којима је урађена операција и броја избрисаних, што је довело до скраћења листе чекања у односу на претходну годину.

Број нових пацијената на листи чекања за интервенцију екстракције катаракте са уградњом ланс имплантата у болницама у Београду, 2008-2017. г.

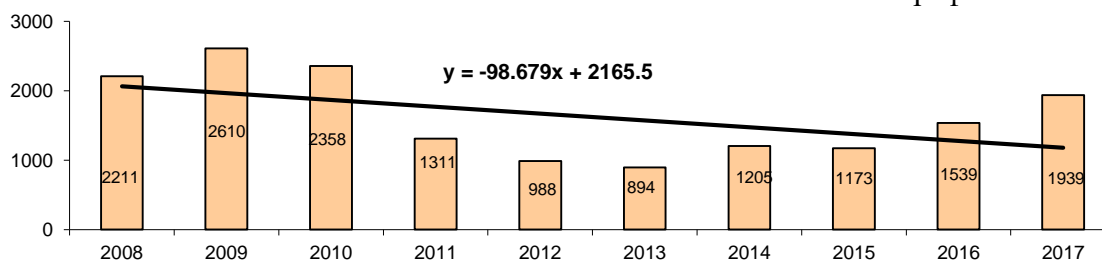
Графикон 10.

Интервенција **селективне коронарографије** у 2017. години, рађена је у 5 болница (КЦС, Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ и клиничко-болнички центри „Звездара“, „Земун“ и „Бежанијска коса“). У њима је, на дан 31.12.2017. године, на листи чекања било 1.939 пацијента, што је за 400 више него у 2016. години. Број пацијената на листи чекања за ову процедуру има опадајући тренд од 2008. године, због отварања ангио – сала и у клиничко-болничким центрима и самим тим, већег броја урађених процедура (графикон 11). Међутим у последње три године број пацијената на листи чекања је у порасту.

Број пацијената на листи чекања за селективну коронарографију у болницама у Београду, 2008-2017. год.

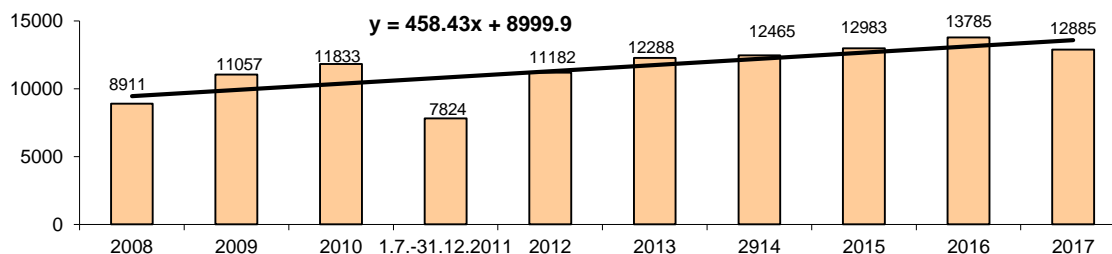
Графикон 11.

У току 2017. године, селективна коронарографија је урађена код 12.885 пацијената (графикон 12). Код пацијената са листе чекања урађено је 7.095 процедура (табела 5).

Број пацијената којима је урађена селективна коронарографија у болницама у Београду, 2008-2017. године

Графикон 12.

Подаци о квалитету вођења листа чекања за селективну коронарографију

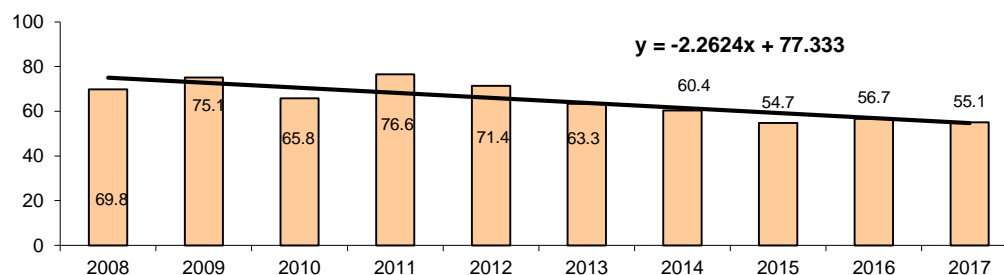
Табела 5.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број пацијената на листи на дан 31.12.			Бр. пацијената са листе којима је урађена процедура			Укупан број свих пацијената којима је урађена процедура у ЗУ			Укупан број дана на листи			Бр. нових пацијената на листи		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Б.Коса	115	48	62	489	462	77	1356	1061	1084	20114	37475	3128	617	517	149
КБЦ Звездара	294	224	207	1944	2634	1976	2910	3682	2516	56845	64533	37544	2347	2222	2218
КБЦ Земун	135	204	584	464	353	724	1301	1440	1972	29006	23417	24634	627	578	1572
КЦС	451	653	427	1796	1842	1582	5007	5077	4577	164710	150811	171042	2164	2454	2086
Институт „Дедиње“	178	410	659	2409	2525	2736	2409	2525	2736	101317	100810	139536	2618	2874	3226
УКУПНО	1173	1539	1939	7102	7816	7095	12983	13785	12885	371992	377046	375884	8373	8645	9251

Процент урађених процедура са листе чекања у односу на укупан број урађених процедура је 55,1% (графикон 13) и има опадајући тренд. У КБЦ „Бежанијска коса“ само 7,1% коронарографија је урађено код пацијената са листе чекања, у КЦС 34,6% и у КБЦ „Земун“ 36,7%, док је знатно већи проценат у КБЦ „Звездара“, 78,5%. У Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ све коронарографије су урађене код пацијената са листе чекања.

Процент урађених селективних коронарографија са листе чекања у односу на укупан број извршених селективних коронарографија у болницама у Београду

Графикон 13.

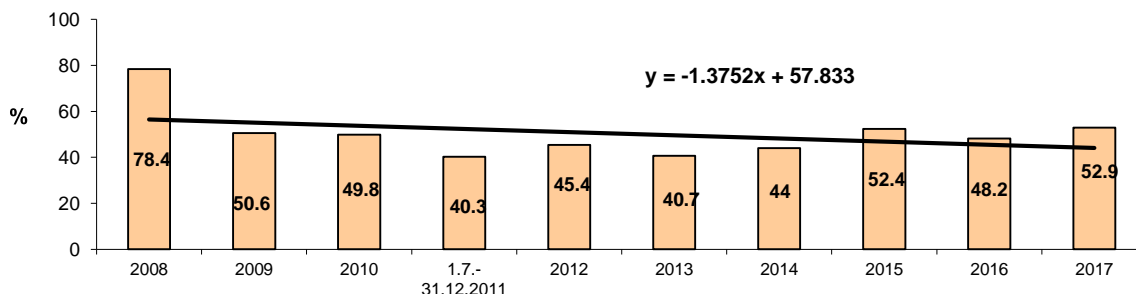

Просечна дужина чекања на селективну коронарографију била је 53 дана и већа је у односу на претходну годину (графикон 14). Највише се чекало у КЦС - 108 дана (за 26 дана више у односу на претходну годину), а затим у Институту „Дедиње“ - 51 дан (за 11

дана дуже у односу на прошлу годину). Краћа дужина чекања, уз пад у односу на претходну годину, забележена је у КБЦ „Бежанијска коса“, КБЦ „Земун“ и КБЦ „Звездара“. (Табела 6)

Просечна дужина чекања на селективну коронарографију у болницама у Београду
Графикон 14.

У посматраном извештајном периоду уписан је на листу чекања 9.251 нови пацијент, што је више у односу на претходне године (графикон 15). Највише нових пацијената уписано је на листу чекања у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“, 3.226.

Показатељи квалитета вођења листа чекања за селективну коронарографију

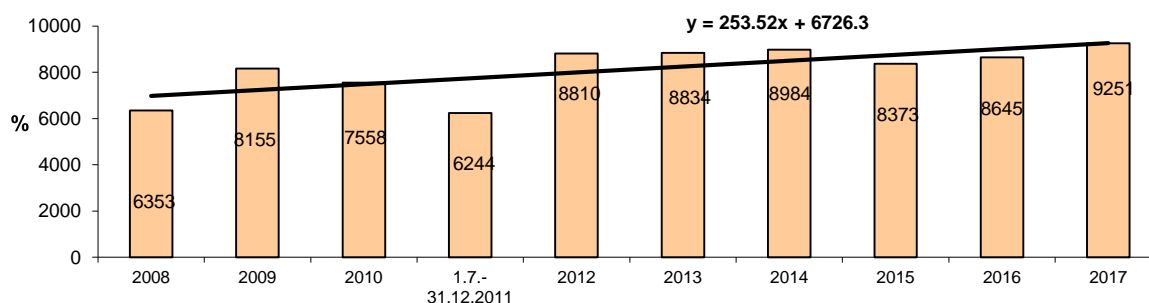
Табела 6.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	% извршених процедура са листе у односу на укупан број			Број пацијената са листе чекања који су скинути/ обрисани са листе			Просечна дужина чекања		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Б.Коса	36.1	43.5	7.1		0	0	41.1	81.1	40.6
КБЦ Звездара	66.8	71.5	78.5		615	318	29.2	24.5	19.0
КБЦ Земун	35.7	24.5	36.7	28	21	264	62.5	66.3	34.0
КЦС	35.9	36.3	34.6		438	513	91.7	81.9	108.1
Инс. „Дедиње“	100	100.0	100.0		0	0	42.1	39.9	51.0
УКУПНО	54.7	56.7	55.1	28	1074	1095	52.4	48.2	53.0

У истом периоду са листе чекања је скинуто укупно 1.095 пацијената.

Број нових пацијената уписаних на листу чекања за селективну коронарографију у болницама у Београду

Графикон 15.

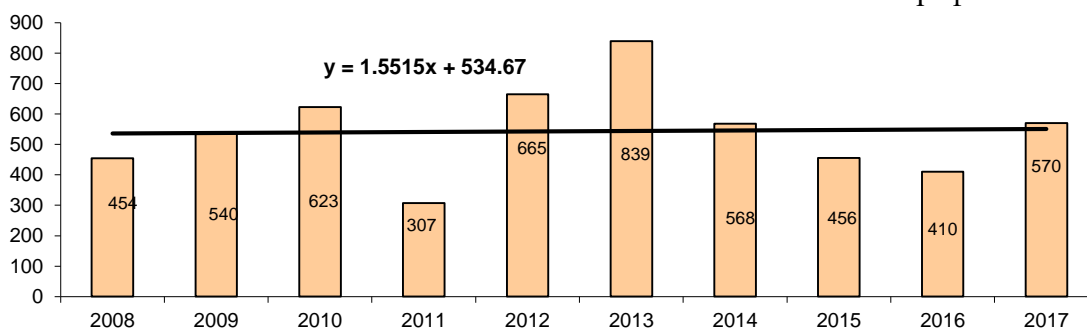

За интервенцију **катетеризације десног срца**, листа чекања се води у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“. На дан 31.12.2017. године на ову интервенцију је чекало 1.349 пацијената. У току године урађено је 569 катетеризација десног срца, а просечна дужина чекања на ову процедуру била је 308 дана. На листу је уписано 747 нових пацијената у току године.

За интервенцију **перкутане ангиопластике коронарних артерија балон катетером**, у 5 болница у Београду, на дан 31.12.2017. године чекало је 570 пацијената, што је више у односу на претходну годину (графикон 16). Највише пацијената на листи чекања било је у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ (312) и КБЦ „Земун“ (176), (табела 7.).

Број пацијената на листи чекања за ПТЦА у болницама у Београду

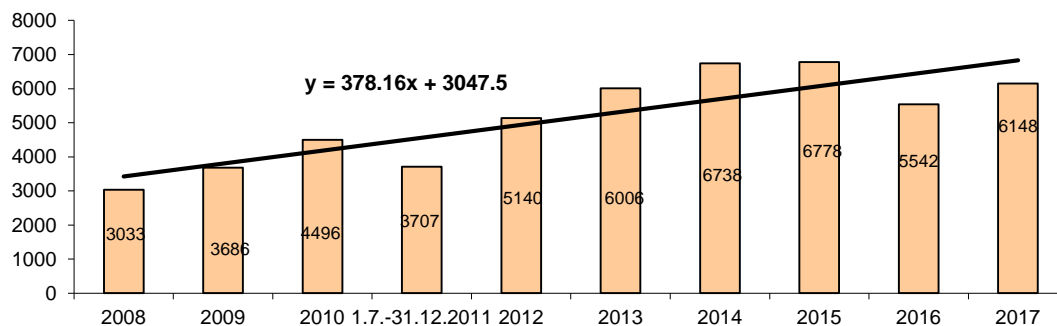
Графикон 16.

У току 2017. године, ова интервенција је извршена код 6.148 пацијената, што је нешто више у односу на претходну годину (графикон 17).

Број пацијената којима је урађена ПТЦА у болницама у Београду

Графикон 17.

Са листе чекања била су 2.683 пацијента коме је урађена ПТЦА или 43,6% (графикон 18). ПТЦА су урађене код пацијената са листе чекања у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ у проценту од 100%, у КБЦ „Звездара“ 63%, а у знатно мањем проценту у КБЦ „Земун“ – 16%, КБЦ „Бежанијска коса“ – 13% и КЦС – 8,5% (табела 8).

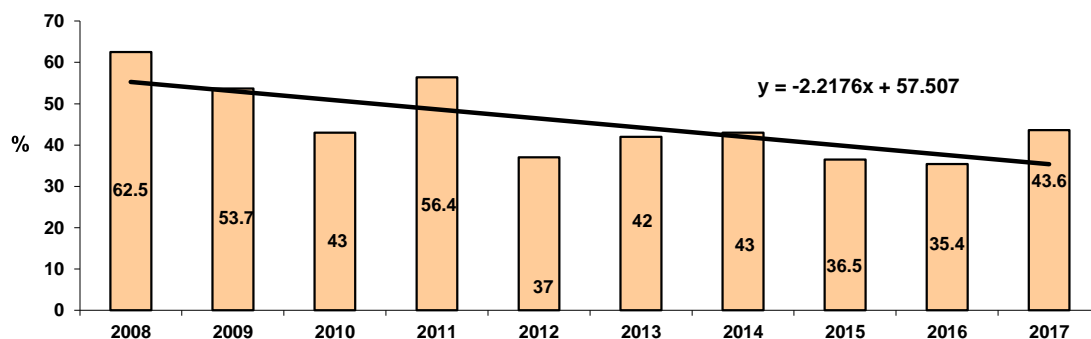
Подаци о квалитету вођења листа чекања за ПТЦА

Табела 7.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број пацијената на листи на дан 31.12.			Бр. пацијената са листе којима је урађена процедура			Укупан број свих пацијената којима је урађена процедура у ЗУ			Укупан број дана на листи			Бр. нових пацијената на листи		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Б.Коса	20	16	16	111	104	34	677	524	254	5063	8584	2301	138	129	57
КБЦ Звездара	79	4	11	1059	652	1057	2332	1091	1677	3147	1565	20083	1076	1240	1072
КБЦ Земун	36	23	176	65	55	173	681	830	1100	6042	3514	1469	102	78	388
КЦС	77	55	55	225	198	158	2135	2145	1856	20122	15650	14380	305	267	204
Инс. Дедиње**	244	312	312	953	952	1261	953	952	1261	102007	85951	89276	1027	1057	1327
УКУПНО	456	410	570	2413	1961	2683	6778	5542	6148	136381	115264	127509	2648	2771	3048

Процент урађених ПТЦА са листе чекања у односу на укупан број урађених ПТЦА у болницама у Београду

Графикон 18.

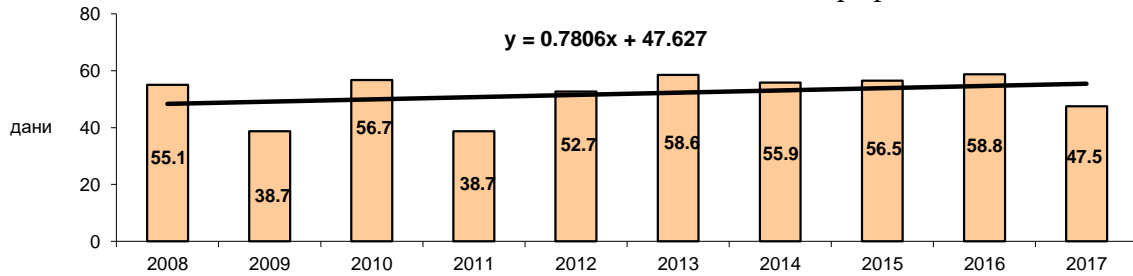
Просечна дужина чекања на процедуру била је око 47,5 дана и нешто је краћа у односу на претходну годину посматрања (графикон 19). Постоје велике разлике у дужини чекања између здравствених установа. У 2017. години најдуже се чекало у КЦС- 91 дан, а најкраће у КБЦ „Земун“, 8,5 дана (табела 8).

Показатељи квалитета вођења листа чекања за ПТЦА

Табела 8.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	% извршених процедура са листе у односу на укупан број			Број пацијената са листе чекања који су скинути/ обрисани са листе			Просечна дужина чекања		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ Б.Коса	16.4	19.8	13.4	138	0	0	45.6	82.5	67.7
КБЦ Звездара	45.4	59.8	63.0		182	36	3	2.4	19.0
КБЦ Земун	9.5	6.6	15.7	1	0	39	93	63.9	8.5
КЦС	10.5	9.2	8.5		97	46	89.4	79.0	91.0
„Дедиње“	100	100	100.0		0	0	107.0	90.3	70.8
УКУПНО	35.6	35.4	43.6	139	279	121	56.5	58.8	47.5

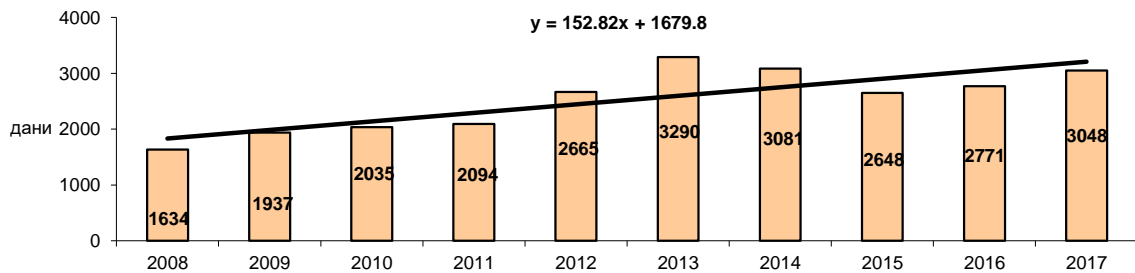
Просечна дужина чекања на ПТЦА у болницама у Београду
Графикон 19.

У посматраном извештајном периоду уписано је на листу 3.048 нових пацијената (графикон 20). Као и претходне две године, највише нових пацијената уписано је на листу чекања у Институту „Дедиње“ (1.327) и КБЦ „Звездара“ (1.072).

Из године у годину повећава се број нових пацијената на листи чекања, као и број урађених ПТЦА процедура, тако да се не бележи значајан пораст броја пацијената који чекају на ову интервенцију.

Број нових пацијената уписаних на листу чекања за ПТЦА у болницама у Београду
Графикон 20.

У овом извештајном периоду са листе чекања је обрисан 121 пацијент, дупло мање у односу на претходну годину.

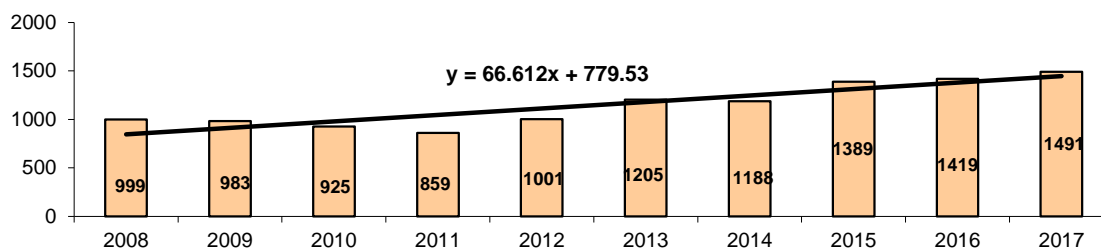
Уградња **вештачких валвула – митралних и аортних** обављала се у 2 болнице у Београду (КЦС и Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње“), а на дан 31.12.2017. године, на овај поступак чекао је 1.491 пацијент, више него свих претходних година (графикон 21). На листи чекања у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ чекало је 5 пута више пацијената у односу на КЦС (табела 9).

Табела 9. Подаци о квалитету вођења листа чекања за уградњу вештачких валвула

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број пацијената на листи на дан 31.12.			Бр. пацијената са листе којима је урађена процедура			Укупан број свих пацијената којима је урађена процедура у ЗУ			Укупан број дана на листи			Бр. нових пацијената на листи		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КЦС	101	169	246	166	220	258	284	305	296	14678	27833	38807	273	348	414
Инс. „Дедиње“	1288	1250	1245	539	558	747	539	558	747	140601	159897	235367	856	911	1087
УКУПНО	1389	1419	1491	706	778	1005	826	863	1043	155315	187730	274174	1130	1259	1501

Број пацијената на листи чекања за уградњу вештачких валвула у болницама у Београду, 2008-2017. год.

Графикон 21.

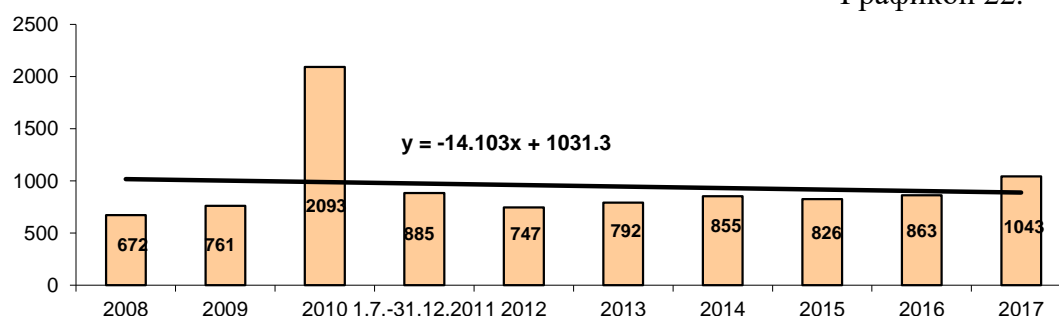

У току 2017. године уградња вештачких валвула је извршена код 1.043 пацијента, што је више у односу на све претходне године, изузев 2010.

У анализираном периоду, највећи број пацијената којима је уграђена валвула био је 2010. године, чак 2.093, па се поставља питање тачности овог податка (графикон 22).

Број пацијената којима је извршено уграђивање вештачких валвула у болницама у Београду, 2008-2017. год.

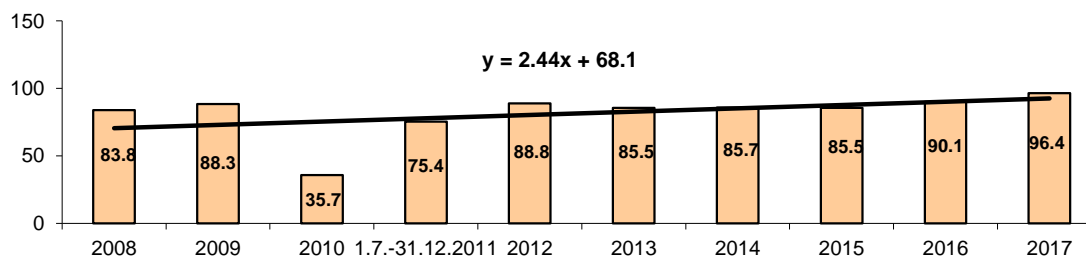
Графикон 22.

Са листе чекања урађена је интервенција код 1.005 пацијената, односно 96,4% од укупног броја, што је више него претходних година (графикон 23). Пацијенти са листе чекања мање су били заступљени у КЦС, 87,2%, а у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ сви пацијенти су били са листе чекања (табела 10).

Процент уграђених вештачких валвула код пацијената са листе чекања у односу на укупан број уграђених вештачких валвула у болницама у Београду

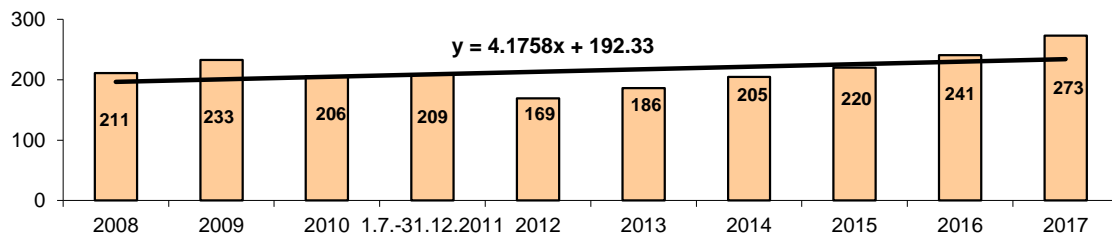
Графикон 23.

Просечна дужина чекања на процедуру уградње вештачких валвула била је 273 дана, што је више у односу на претходне године (графикон 24). Просечна дужина чекања

је у Институту „Дедиње“ у односу на претходну годину повећана са 127 на 315 дана, а у КЦС смањена са 287 на 150 дана.

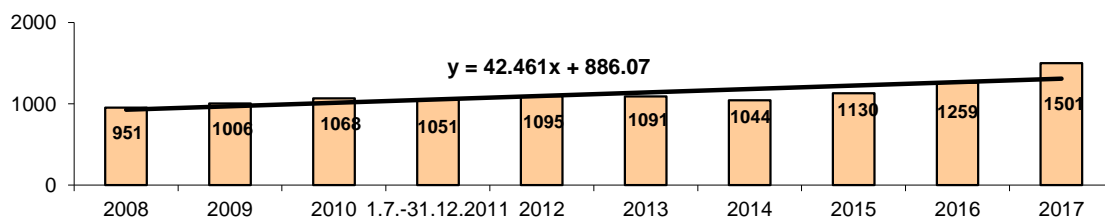
Просечна дужина чекања на уградњу вештачких валвула у болницама у Београду
Графикон 24.

У посматраном извештајном периоду уписан је на листу чекања 1.501 нови пацијент, што је више у односу на претходне године (графикон 25). У Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ уписано је 1.087 нових пацијената на листу чекања, а у КЦС 414 (табела 9). У Клиничком центру Србије 78 пацијента је обрисано са листе чекања.

Број нових пацијената уписаних на листу чекања за уградњу вештачких валвула у болницама у Београду

Графикон 25.

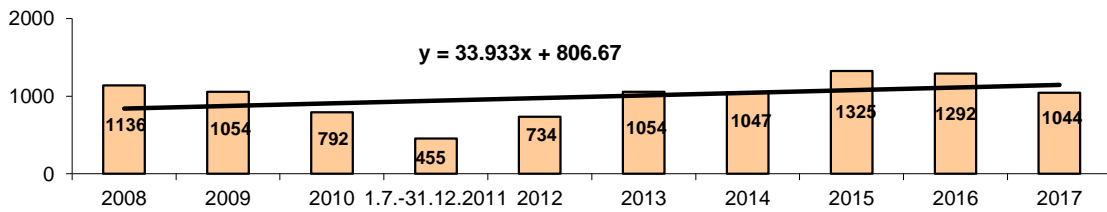
Табела 10. Показатељи квалитета вођења листи чекања за уградњу вештачких валвула

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	% извршених процедура са листе у односу на укупан број			Број пацијената са листе чекања који су скинути/ обрисани са листе			Просечна дужина чекања		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КЦС	58.4	72.1	87.2		64	78	88.4	286.5	150.4
„Дедиње“	100	100	100.0	856	0	0	260.9	126.5	315.1
УКУПНО	85.5	90.1	96.4	856	64	78	220	241	272.8

За интервенцију **аортно-коронарног троструког бајпаса у ЕКК**, податке је доставио Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње“, где су на дан 31.12.2017. године чекала на листи 1.044 пацијента, што је мање него претходне године (графикон 26). Током 2017. године, ова интервенција је извршена код 1.002 пацијента, од којих су сви били са листе чекања (графикон 27).

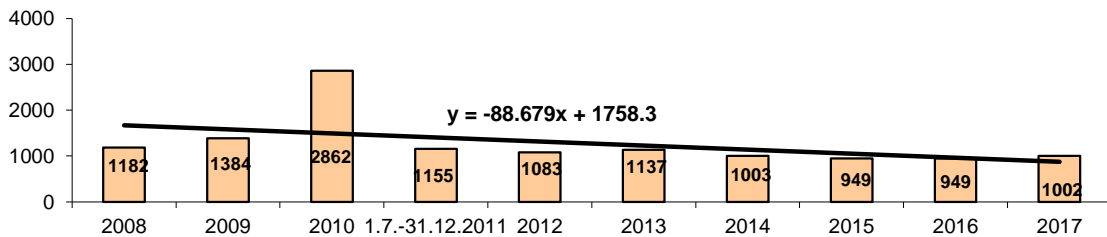
Просечна дужина чекања на процедуру била је 170 дана и дужа је у односу на претходну годину (графикон 28). У посматраном извештајном периоду уписано је на листу чекања 1.336 нових пацијената, што је мање у односу на претходне године (графикон 29).

Број пацијената на листи чекања за аортно-коронарни троструки бајпас у ЕКК
Графикон 26.

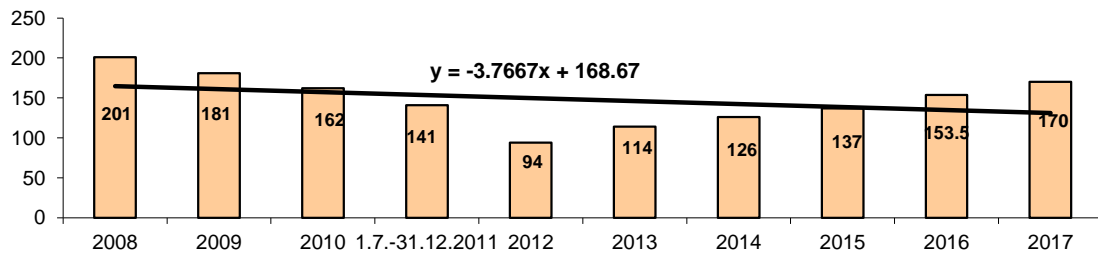
Број пацијената којима је урађен аортно-коронарни троструки бајпас у ЕКК у болницама у Београду, 2008-2017. год.

Графикон 27.

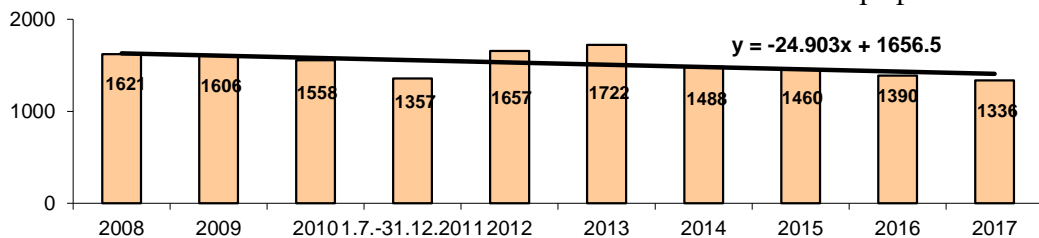
Просечна дужина чекања за аортно-коронарни троструки бајпас у ЕКК

Графикон 28

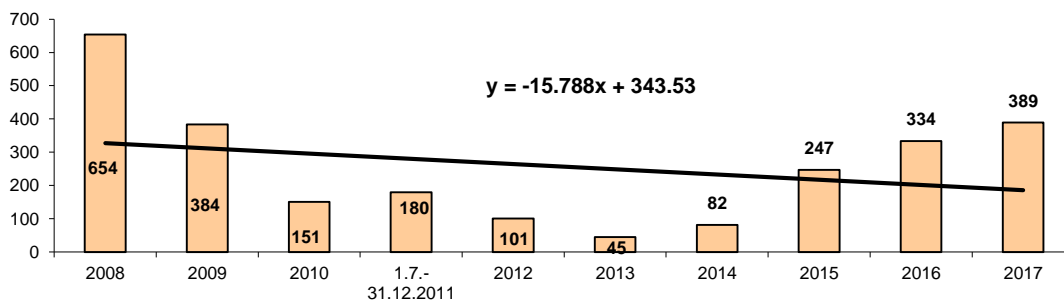
Број нових пацијената на листи чекања за аортно-коронарни троструки бајпас у ЕКК у болницама у Београду

Графикон 29.

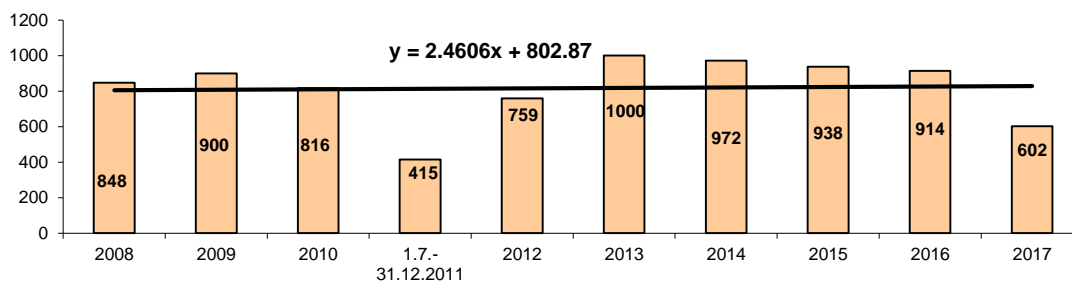

У Клиничком центру Србије води се листа чекања за интервенцију „*in situ*” *bypass*. На дан 31.12.2017. године, било је 389 пацијената на листи чекања, што је највише у претходних девет година (графикон 30). У току 2017. године, ова интервенција је извршена код 602 пацијента (графикон 31), од којих је 515 (85,5%) са листе чекања. Просечна дужина чекања на процедуру била је 152 дана и већа је у односу на претходну годину (графикон 32). У посматраном извештајном периоду уписано је на листу чекања 768 нових пацијената и овај показатељ има благо растући тренд у посматраном периоду.

Број пацијената на листи чекања за „in situ” бајпас у болницама у Београду
Графикон 30.

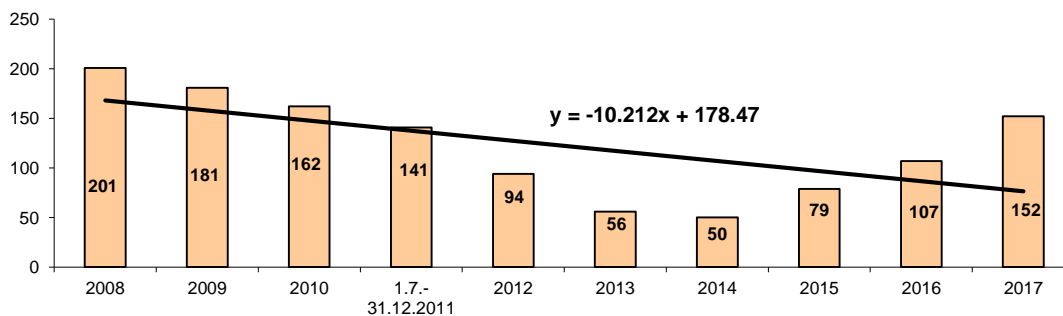

Број пацијената којима је урађен „in situ” бајпас у болницама у Београду, 2008-2017.
Графикон 31.

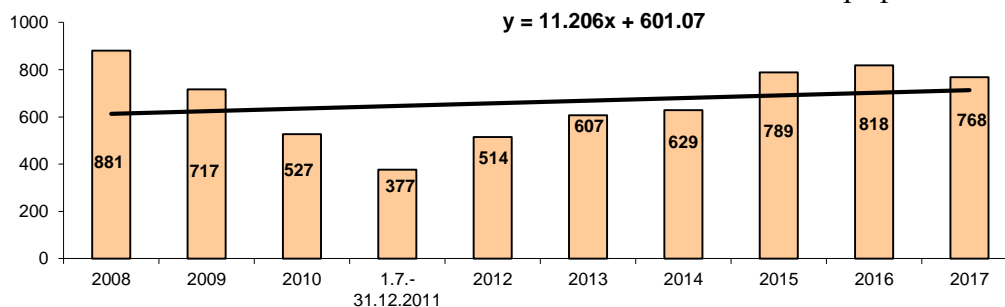

Просечна дужина чекања за „in situ” бајпас

Графикон 32.

Број нових пацијената на листи чекања за „in situ” бајпас у болницама у Београду
Графикон 33.

Томографију магнетном резонанцијом у Београду обавља 7 болница на 10 апарата (4 апарата у КЦС и по 1 апарат у: КБЦ „Бежанијска коса“, Институту за онкологију и радиологију Србије, Специјалној болници за цереброваскуларне болести „Свети Сава“, Институту за реуматологију, Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ и Универзитетској дечјој клиници). У овим установама, према подацима из извештаја о извршењу планова рада за 2017. годину, пружено је 71.756 услуга на магнетној резонанци за 31.664 пацијента (без података о броју пацијената у Специјалној болници за цереброваскуларне болести „Свети Сава“).

Податке за листе чекања на томографију магнетном резонанцом су доставиле 2 болнице: КБЦ „Бежанијска коса“ и Специјална болница за цереброваскуларне болести „Свети Сава“. У њима се обави укупно око 17.000 прегледа на магнетној резонанци (око 24% од укупно урађених прегледа на МР). Клинички центар Србије наводи да није у могућности да прикаже податке који се односе на листу чекања на прегледе магнетном резонанцом јер је у току усклађивање апликација за вођење листа чекања, ИЗИС-а и програма самих апарата за НМР. Педијатријске болнице (Универзитетска дечја клиника и Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије) немају листе чекања за дијагностику магнетном резонанцом, док Институт за онкологију и радиологију Србије обавља ову дијагностику само за „своје“ пацијенте (пацијенти оболели од малигних болести, који се заказују за прегледе).

КЦС узима значајно учешће у пружању услуга дијагностике магнетном резонанцом пацијентима са листе чекања. На преглед у КЦС чекало је 74% пацијената са листе чекања на дан 31.12.2016. године, док је од укупног пацијената са листе чекања прегледаних нмр дијагностиком током 2016. године 57% прегледано у овој установи.

С обзиром на наведено и на то да за 2017. годину недостају подаци о вођењу листа чекања за КЦС, немогуће је анализирати трендове показатеља вођења листе чекања за нмр дијагностику на укупном нивоу за град Београд.

Када су у питању две болнице које су доставиле податке (КБЦ „Бежанијска коса“ и Специјална болница за цереброваскуларне болести „Свети Сава“), на дан 31.12.2017. године, на листи чекања било је укупно 1.236 пацијената, при чему је у обе установе овај број мањи у односу на претходне године. И број пацијената са листе чекања којима је урађен преглед је мањи у односу на претходне године у обе установе, као и број нових пацијената. (Табела 11)

Подаци о квалитету вођења листа чекања за томографију магнетном резонанцијом

Табела 11.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број пацијената на листи на дан 31.12.			Бр. пацијената са листе којима је урађена процедура			Укупан број свих пацијената којима је урађена процедура у ЗУ			Укупан број дана на листи			Бр. нових пацијената на листи		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ „Б. Коса“	1300	1635	933	6458	5106	3885	6545	5112	3885	331221	333649	395038	7722	6337	4485
„Свети Сава“	690	438	303	3556	2636	1403	8946	6981	16831	224625	324179	162622	4201	3032	1211

Просечна дужина чекања на процедуру у КБЦ „Бежанијска коса“ у 2017. години знатно је дужа у односу на претходне године (102 дана), док се у Специјалној болници „Свети Сава“ чекало нешто краће (116 дана) у поређењу са претходном годином. Нема података о броју пацијената који су скинути/обрисани са листе чекања. (табела 12)

Показатељи квалитета вођења листа чекања за томографију магнетном резонанцијом

Табела 12.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	% извршених процедура са листе у односу на укупан број			Број пацијената са листе чекања који су скинути/ обрисани са листе			Просечна дужина чекања		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ „Б. Коса“	98.7	99.9	100.0	0	0	0	51.3	65.3	101.7
„Свети Сава“	39.8	37.8	8.3	0	0	0	63.2	123.0	115.9

Скенер дијагностику обавља 10 болница у Београду на укупно 18 апарата (9 апарата у КЦС, по 1 у: КБЦ „Звездара“, КБЦ „Земун“, КБЦ „Бежанијска коса“, Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“, Институту за онкологију и радиологију Србије, Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“, Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије, Универзитетској дечјој клиници и Специјалној болници за цереброваскуларне болести „Свети Сава“). У њима је у 2017. години пружено укупно 116.138 услуга скенер дијагностике.

Извештај, и то непотпун, о показатељима квалитета вођења листа чекања за скенер дијагностику доставиле су само две болнице: КБЦ „Звездара“ и Специјална болница за цереброваскуларна обољења „Свети Сава“. Услуге за пацијенте са листе чекања за скенер дијагностику не пружају се у КБЦ „Бежанијска коса“, Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“ и Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“. Такође, и Институт за онкологију и радиологију Србије обавља скенер дијагностику само за „своје“ пацијенте (пацијенти оболели од малигних болести, који се заказују за прегледе). Педијатријске болнице (Универзитетска дечја клиника и Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије) немају листе чекања за скенер дијагностику. КЦС не располаже подацима потребним за показатеље вођења листе чекања за скенер дијагностику, као ни КБЦ „Земун“, који је увођењем ИЗИС-а изгубио наведену евиденцију.

У табелама 13 и 14 приказани су показатељи вођења листа чекања у две установе које су доставиле податке: КБЦ „Звездара“ и Специјалној болници „Свети Сава“. Међутим и ове податке треба узети с резервом јер је увођењем ИЗИС-а заказивање скенер дијагностике пребачено на изабраног лекара у домовима здравља, тако да болнице не располажу више комплетном евиденцијом.

Подаци о квалитету вођења листи чекања за скенер дијагностику

Табела 13.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Број пацијената на листи на дан 31.12.			Бр. пацијената са листе којима је урађена процедура			Укупан број свих пацијената којима је урађена процедура у ЗУ			Укупан број дана на листи			Бр. нових пацијената на листи		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ „Звездара“	3	146	0	918	1365	400	2366	3430	4081	7660	40950	13600	1065	1700	353
„Свети Сава“	3	0	0	18	404	0	16407	14012	1208	1111	19562	0	18	463	

Показатељи квалитета вођења листи чекања за скенер дијагностику

Табела 14.

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	% извршених процедура са листе у односу на укупан број			Број пацијената са листе чекања који су скинути/ обрисани са листе			Просечна дужина чекања (дани)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
КБЦ „Звездара“	38.8	39.8	9.8		252		27.8	30.0	34.0
„Свети Сава“	0.1	2.9	0.0				61.7	48.4	0

Закључак

Добијене резултате о квалитету вођења листа чекања треба тумачити са резервом, због ограничења софтверског програма и начина извештавања здравствених установа, посебно у области нмр и скенер дијагностике. Ипак се може констатовати да је број пацијената на листама чекања у београдским болницама велики и да је 21.12.2017. године 29.617 пацијената чекало неку процедуру са листе чекања (без скенер дијагностике). **Највише пацијената на листи чекања било је за ендопротезу кука или колена, 12.171 (у претходној години 9765), а затим за операцију катаракте, 8.331 (у претходној години 9144).** На кардиоваскуларне интервенције чека око 7.900 пацијената (у претходној години 5.633).

Листа чекања за тоталну протезу кука и колена се повећава из године у годину, са 4.800 пацијената у 2008. години, на око 7.500 пацијента у 2012. години, до преко 12.000 пацијената у 2017. години. Годишње се уради око 2.600 ових операција (од тога 2.100 за пацијенте са листе чекања), али се на листу уписује све више нових пацијената, тако да је у 2017. години двоструко више пацијената уписано на листу него што је урађено операција. Просечна дужина чекања на операцију има тенденцију пораста и износи преко 17 месеци.

На листи чекања за операцију катаракте 2017. године било је око 8.300 пацијената, што је за 800 мање у односу на прошлу годину. Оперисано је око 6.500 пацијената, а просечна дужина чекања на операцију била је око 10 месеци. На листу је током године уписано скоро 8.200 нових пацијента, као и претходне године.

У области селективне коронарографије, листа чекања је смањена у односу на 2008. годину (са 2.211 пацијената у 2008. години на 1.939 у 2017. години). Годишње се уради око 13.000 интервенција (од којих око 7.500 за пацијенте са листе чекања), а на листу се упише око 9.000 нових пацијената. Просечна дужина чекања на интервенцију у 2017. години била је око 53 дана.

На листи чекања за ПТЦА у 2017. години било је 570 пацијената, што је више у односу на претходне године. Годишње се уради преко 5.500 интервенција (од којих око 40% за пацијенте са листе чекања), а на листу се упише скоро 3.000 нових пацијената. Просечна дужина чекања на интервенцију била је 48 дана.

За уградњу вештачких валвула чека 1.500 пацијената, нешто више него претходних година. У току 2017. године оперисано је око 1000 пацијената (скоро сви са листе чекања), а на листу је уписано 1.500 нових пацијента. Просечна дужина чекања на операцију је 273 дана.

За скенер дијагностику је, увођењем заказивања преко ИЗИС-а, изгубљена евиденција о вођењу листа чекања. У области дијагностике магнетном резонанцом недостају подаци о вођењу листа чекања за Клинички центар Србије, те такође није могуће адекватно анализирати ове показатеље.

У периоду 2008-2017. године просечна дужина чекања на процедуре са листе чекања има тенденцију смањења за кардиолошке интервенције, а повећања за операцију кука и колена. Када је у питању уградња вештачких валвула присутан је растући тренд у последњих 5 година, док је за екстракцију катаракте у истом периоду дужина чекања све краћа. За операцију катаракте просечна дужина чекања је повећана са 110 дана у 2008. години на 365 у 2012, а смањена на 290 у 2017. години. На уградњу тоталне протезе кука и колена, чекало се око 11 месеци у 2008, као и у 2012. години, а у 2017. чак 17 месеци.

Просечна дужина чекања на селективну коронарографију у периоду између 2009. и 2017. године се креће између 41 и 53 дана и значајно је смањена у односу на 2008. годину када је износила 78 дана. На ПТЦА се 2008. године чекало 55 дана, 2012- 53 и 48 у 2017. години. Када је у питању уградња вештачких валвула у 2008. години чекало се у просеку 211 дана, 169 у 2012, а 273 дана у 2017. години.

Према доступним подацима, просечна дужина чекања и за операцију катаракте и за уградњу ендопротезе кука и колена је знатно већа у односу на државе ОЕЦД-а, које публикују овај податак.

Активности које предузима РФЗО на формирању јединствене листе чекања, од 1. априла 2014. године, треба да допринесу смањењу дужине чекања на процедуре са листе чекања, као и смањењу броја пацијената на листи.

ЛИТЕРАТУРА

1. OECD (2016), Health at a glance: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris. <http://www.oecd.org/health/health-at-a-glance-europe-23056088.htm>. Pristupljeno: 25.10.2018.